

КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА
Географічний факультет
Кафедра економічної та соціальної географії

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
УПРАВЛІННЯ МІСЬКИМ ТА РЕГІОНАЛЬНИМ РОЗВИТКОМ

для студентів

галузь знань	10 природничі науки
спеціальність	106 – Географія
освітній рівень	магістр
освітня програма	Урбаністика та регіональний розвиток
вид дисципліни	обов'язковий компонент

Форма навчання – денна
Навчальний рік - 2021/2022
Семестр – 1
Кількість кредитів ECTS 6
Мова викладання, навчання
та оцінювання українська
Форма заключного контролю **екзамен**

Викладач: Хвесик Юлія Михайлівна, доктор економічних наук, професор кафедри економічної та соціальної географії;

Пролонговано: на 20___/20___ н.р.

_____ (_____) «___» 20___ р.
(ПІБ) (підпис)

на 20___/20___ н.р.

_____ (_____) «___» 20___ р.
(ПІБ) (підпис)

Розробник: Хвесик Юлія Михайлівна, доктор економічних наук, професор кафедри економічної та соціальної географії

ЗАТВЕРДЖЕНО

«27» серпня 2021 р.

В. о. завідувача кафедри

 доц. Олена КОНОНЕНКО

Протокол № 1 від «27» серпня 2021 р.

Схвалено науково - методичною комісією географічного факультету

Протокол № 6 від «30» серпня 2021 року

Голова науково-методичної комісії доц. Наталія КОРОГОДА

«30» серпня 2021 року

ВСТУП

1. Мета дисципліни – формування у студентів здатності розв’язувати складні задачі та вирішувати практичні проблеми при вивченні процесу управління міським та регіональним розвитком із використанням комплексу міждисциплінарних даних та в умовах недостатності інформації, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій за невизначених умов і вимог.

2. Попередні вимоги до опанування або вибору навчальної дисципліни:

1. Успішне опанування курсів «Теорії управління регіональним розвитком», «Теорії РПС та регіональної економіки», «Територіальне управління»;
2. Володіння базовими навичками застосування загальнонаукових методів.

3. Анотація навчальної дисципліни: Дисципліна спрямована на поглиблення теоретичних знань щодо методології управління міським та регіональним розвитком, зокрема законів, закономірностей та принципів здійснення управлінських процесів.

4. Завдання вивчення дисципліни полягає в поглибленні знань щодо:

- вміння здійснювати фахову оцінку програм, стратегій і планів розвитку територій, виявляти, ставити, вирішувати проблеми та приймати обґрунтовані рішення в професійній діяльності з експертами різного рівня (ЗК-3,ЗК-4, ФК 5);
- здатності використовувати закони, теорії, концепції і парадигми сучасної географії, історії розвитку географічних досліджень та ідей для дослідження суспільно-територіальних систем на різних рівнях просторової організації, а також здійсненні наукового аналізу сучасних проблем та особливостей взаємодії природи й суспільства із застосуванням принципів раціонального використання територіальних ресурсів, основ законодавства у сфері міського та регіонального розвитку для розроблення пропозицій із забезпечення сталого розвитку регіонів (ФК 1, ФК 2, ФК 4);
- здатності застосовувати міждисциплінарні підходи при критичному осмисленні проблем міського та регіонального розвитку, а також оцінювати можливі ризики, соціально-економічні та екологічні наслідки управлінських рішень у сфері міського та регіонального розвитку (ФК 7);
- здатності планувати, проводити та публічно презентувати результати наукових досліджень, забезпечення зрозумілого донесення власних знань, висновків та аргументацій до фахівців і нефахівців з питань розвитку міст та регіонів із використанням сучасних кількісних та якісних методів (ФК 8).

5. Результати навчання за дисципліною:

Результат навчання (1. знати; 2. вміння; 3. комунікація; 4. автономність та відповідальність)		Форми (та/або методи і технології) викладання і навчання	Методи оцінювання та пороговий критерій оцінювання (за необхідності)	Відсоток у підсумковій оцінці з дисципліни
Код	Результат навчання			
1.1	Предмет, об’єкт і завдання системи управління міським та регіональним розвитком	Лекція, семінарське заняття		7%
1.2	Сутність міста як складної соціально-економічної системи	Лекція, семінарське заняття		7%
1.3	Організаційно-правові основи управління	Лекція,	Тест, виступи на	7%

	міським та регіональним розвитком, методи географічних досліджень	<i>семінарське заняття</i>	<i>семінарських заняттях, модульні контрольні роботи, екзамен</i>	
1.4	Сучасні підходи в регіональному управлінні, кількісні та якісні методи географічних досліджень	<i>Лекція, семінарське заняття</i>		7%
1.5	Систему формування місцевого бюджету, основні принципи організації та функціонування підприємств основні принципи організації та функціонування підприємств	<i>Лекція, семінарське заняття</i>		7%
1.6	Завдання та напрями реформування регіональної економіки	<i>Лекція, семінарське заняття</i>		7%
2.1	Аналізувати чинники, що впливають на соціально-економічний регіональний та міський розвиток та вирішувати проблемні питання, у т.ч. завдяки кількісним та якісним методам географічних досліджень.	<i>Лекція, семінарське заняття</i>		7%
2.2	Застосовувати нові підходи в міському та регіональному управлінні для здійснення наукових експериментів для прогнозування розвитку міст та регіонів, приймати обґрунтовані рішення, у тому числі з урахуванням думки експертів різного рівня	<i>Лекція, семінарське заняття</i>		7%
2.3	Надавати обґрунтовані пропозиції до регіональних програм соціально-економічного розвитку для вирішення проблемних питань, здійснювати комплексну оцінку та моніторинг ресурсів для міського регіонального розвитку	<i>Лекція, семінарське заняття</i>		7%
2.4	Аналізувати та здійснювати моніторинг стану регіональної інфраструктури з урахуванням основних принципів функціонування підприємств у сфері управління міським та регіональним розвитком	<i>Лекція, семінарське заняття</i>		7%
2.5	Виявляти недоліки у роботі місцевих органів влади, здійснювати їх аналіз з урахуванням глобального інформаційного середовища	<i>Лекція, семінарське заняття</i>		7%
2.6	Надавати практичні пропозиції з удосконалення механізмів управлінських рішень та писати наукові роботи за цим фахом, прогнозувати розвиток міст та регіонів	<i>Лекція, семінарське заняття</i>		7%
3.1	Комунікація: вміння обґрунтовувати власну позицію під час здійснення аналізу соціально-економічних процесів, планувати і здійснювати наукові експерименти з розвитку міст та регіонів застосовуючи сучасні кількісні та якісні методи та геоінформаційні технології	<i>Семінарське заняття</i>		8%
4.1	Автономність та відповідальність: вміння творчо застосовувати загальнонаукові методи для висвітлення аспектів управління міським та регіональним розвитком та досягнення оптимального результату; розуміння особистої відповідальності фахівця за здійснений вибір і його результати для соціально-економічного розвитку регіону	<i>Семінарське заняття</i>		8%

6. Співвідношення результатів навчання дисципліни із програмними результатами навчання (необов'язково для вибіркових дисциплін, які не входять до блоків спеціалізації)

Результати навчання дисципліни (код)														
	1.1	1.2	1.3	1.4	1.5	1.6	2.1	2.2	2.3	2.4	2.5	2.6	3.1	4.1
Програмні результати навчання (назва)														
ПРН-1. Застосовувати свої знання для дослідження суспільно-територіальних систем регіонів.	+		+			+			+	+				+
ПРН-5. Вміти виявляти, ставити та розв'язувати науковоприкладні проблеми, здійснювати критичну оцінку прийнятих рішень щодо регіонального управління.				+	+		+	+			+			
ПРН-7. Брати участь у розробленні програм та стратегій міського та регіонального розвитку.					+			+		+		+	+	
ПРН-9. Проводити фахову оцінку програм, стратегій і планів розвитку територій, здійснювати їхню соціально-економічну експертизу та моніторинг.		+						+	+			+		
ПРН-11. Оцінювати можливі ризики, соціально-економічні наслідки реалізації управлінських рішень у сфері міського та регіонального розвитку.									+			+		+

7. **Форми оцінювання:** рівень досягнення всіх запланованих результатів навчання визначається за результатами усного опитування й написання письмових контрольних робіт.

Питома вага результатів навчання у підсумковій оцінці за умови її опанування на належному рівні така:

- результати навчання – **1.1 – 1.6 (знання)** – до 7% за кожен;
- результати навчання – **2.1 – 2.6 (вміння)** – до 7% за кожен;
- результати навчання – **3 (комунікація)** – до 8%;
- результати навчання – **4 (автономність та відповідальність)** – до 8%.

7.1. Організація оцінювання.

У курсі передбачено **2 змістовних частини**. Заняття проводяться у вигляді лекцій, семінарських занять. Завершується дисципліна – **екзаменом**.

Упродовж семестру, після завершення відповідних змістовних модулів, проводяться модульні контрольні роботи у письмовій формі. Максимальна кількість балів, що виставляється за 1-й і 2-й змістовні модулі – 30 балів.

Завершується дисципліна **екзаменом у письмовій формі**. Максимальна кількість балів на екзамені – 40 балів, мінімальна кількість балів, які додаються до семестрових – 24 бали (*60% максимальної кількості балів, відведених на екзамен*).

Студенти, які набрали сумарно меншу кількість балів ніж критично-розрахунковий мінімум – **20 балів**, до складання екзамену не допускаються. Рекомендований мінімум для допуску до екзамену – **36 балів**.

Шкала відповідності

Відмінно / Excellent	90-100
Добре / Good	75-89
Задовільно / Satisfactory	60-74
Незадовільно / Fail	0-59

8. Структура навчальної дисципліни.
Тематичний план лекцій і семінарських занять

№	Тема	Кількість годин		
		Лекції	Семінарські заняття	Самостійна робота
1	2	4	5	6
Змістовий модуль 1				
1.	Особливості міського розвитку	2	-	9
2.	Світові тенденції розвитку міст: міжнародний досвід	2	-	8
3.	Правові основи, закономірності та принципи здійснення управлінських процесів у місті	2	-	8
4.	Оцінка ефективності місцевого управління	2	2	10
5.	Стратегічне планування міського розвитку	2	2	8
6.	Екологічна політика міста	2	-	8
7.	Управління трудовими ресурсами міста	2	-	8
8.	Принципи регулювання земельних відносин у населених пунктах	2	2	10
Змістовий модуль 2				
9.	Регулювання підприємницької діяльності	2	2	10
10.	Методи і процедури регуляторної діяльності органів місцевого самоврядування міста	2	2	8
11.	Зарубіжний досвід функціонування малого підприємництва	2	-	10
12.	Соціальна інфраструктура як об'єкт управління містом	2	1	8
13.	Програмно-цільовий метод управління соціальною інфраструктурою міста	2	2	10
14.	Місцеві фінанси: сутність і функції	2	-	8
15.	Бюджет міста . Удосконалення процесу бюджетування	2	2	10
ВСЬОГО		30	15	133

Загальний обсяг - *178 год.*

Лекції – *30 год.*

Семінарські заняття – *15 год.*

Самостійна робота - *133 год.*

9. Рекомендована література:

Основна:

1. Іртищева І.О. Стегней М.І., Хвесик Ю.М., Децентралізація системи управління в забезпеченні сталого розвитку сільських територій, Економіка АПК.-№ 4, 2015, С. 64-70.
2. Куйбіда В.С., Кавер І.К. Самоврядування територіальної громади: Монографія. - Л.: Літопис, 2006
3. Мамонова В.В. Методологія управління територіальним розвитком: Монографія. - Х.: Вид-во ХарРІ НАДУ "Магістр", 2006
4. Управління сучасним містом: підручник / за ред. В.М.Вакуленка, М.К.Орлатого. - К. : НАДУ, 2008. - 632 с.
5. Хвесик Ю.М. Глибовець В.Л. Нич Т. В. Методичні рекомендації для вивчення теоретичного курсу з дисципліни «Управління розвитком регіону», К.: Принт-Сервіс, 2018, 50с.

Додаткова:

1. Долечек В. Правове регулювання та організація системи надання управлінських послуг // Упр. сучас. містом. - 2004.
2. Дехтяренко Ю.Ф., Лихогруд М.Г., Манцевич Ю.М., Палеха Ю.М. Методичні основи грошової оцінки земель в Україні: Наук. вид. - К.: Профі, 2002.
3. Закон України про землеустрій // Відом. Верховної Ради України. - 2003. - № 36.
4. Закон України про засади державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності // Відом. Верховної Ради України. - 2004
5. Закон України про стимулювання розвитку регіонів // Відом. Верховної Ради України. - 2005.
6. Кавер І.К. Экономические модели и стратегии развития территорий (в контексте муниципальной реформы) // Економ. часоп. - 2005.
7. Куйбіда В.С. Реформа місцевого самоврядування назріла давно // Віче. - 2004. - № 11
8. Леоненко П.М., Юхименко П.І., Ільєнко А.А. та ін. Теорія фінансів: Навч. посіб. / За заг. ред. О.Д.Василика. - К.: Центр навч. л-ри, 2005
9. Пікуляк М. Зауваги до реформування територіального устрою держави // Аспекти самоврядування, 2005.
10. Удовиченко В. Ефективна економічна політика місцевої влади. Формула успіху // Аспекти самоврядування. - 2005. № 2 (28)
11. Хвесик Ю.М. Петровська А.О. Територіальні особливості регулювання інвестиційної діяльності в Україні, Конструктивна географія та раціональне використання природних ресурсів. - Київ: Екотур-інфо, 2019 т.25 в.5 С.57-66.